

Актуальні питання організації дистанційного навчання з використанням інформаційних технологій

Соє О.М.

*кандидат педагогічних наук
старший викладач кафедри математики та інформатики,
ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
soia.om@vspu.edu.ua*

Химич А.О.

*студентка IV курсу факультету математики,
фізики, комп'ютерних наук і технологій,
ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
anyuta.khimich@gmail.com*

Ринок надання освітніх послуг стрімко реагує на еволюцію новітніх інформаційних технологій в контексті осучаснення змісту навчання, удосконалення форм і методів взаємодії учасників освітнього процесу тощо. Тому віртуальна освіта й функціональні можливості віртуальних навчальних середовищ закладів загальної й вищої освіти [1], електронне навчання й забезпечення e-learning за допомогою персональних сайтів учителів та викладачів [4], мобільне навчання й розробка мобільних застосунків для портативних девайсів [2], вільно-поширювані або умовно безкоштовні мережеві ресурси й сервіси та використання навчального контенту онлайн-середовищ зацікавленою особою [3] є невід'ємними складовими організації дистанційного навчання. Вони впливають як на рівень та зміст, так і на ступінь забезпечення належного доступу до середньої чи вищої освіти в умовах, коли традиційні методи, форми й засоби є недоступними або обмеженими.

Зважаючи на те, що протягом останнього часу менеджерами в системі освіти й науково-педагогічними й педагогічними працівниками здійснюється клопітка робота щодо предметно-технологічної організації інформаційного освітнього простору; впорядкування процесів накопичення й зберігання різних предметних колекцій електронних освітніх ресурсів та навчально-методичних комплексів дисциплін; забезпечення здобувачам загальної й вищої освіти дистанційного доступу до них; покращення ІТ-підтримки та оптимізація форм і методів процесів навчання, забезпечення якості та управління освітою; проведення різноманітних науково-методичних й практичних досліджень, масштаби впровадження, використання, технічної й програмної підтримки вказаних вище освітніх новацій збільшуються. Повною мірою вони використовуються під час реалізації засад дистанційного навчання, яке дає змогу без будь-якого фізичного контакту досягнути мети та виконати основні завдання, засвоїти інформаційний обсяг навчальної дисципліни,

сформувати у здобувачів освіти відповідні компетентності задля досягнення програмних результатів навчання; передбачає можливість застосування в освітньому процесі сучасних методів і технологій навчання, необхідність оволодіння відповідними знаннями та уміннями роботи з сучасними інформаційними ресурсами, здатність використовувати різні форми і методи онлайн-оцінювання тощо. Наразі уже маємо досить значний досвід реалізації дистанційного навчання з використанням різноманітних телекомунікаційних систем, зокрема на основі комп'ютерних мереж, безпосередньої телевізійної трансляції, з використанням сучасних інформаційних технологій.

Стратегічною метою розвитку дистанційного навчання в світі є ідея надання реальних можливостей здобувачам освіти навчатися за освітніми програмами чи вивчати окремі дисципліни будь-якого коледжу або університету незалежно від фізичного місця розташування навчального закладу. Це передбачає перехід від обмеженої концепції фізичного переміщення суб'єктів освітнього процесу з країни в країну до концепції мобільних ідей, знань та навчання на основі розподілу й надання доступу до них за допомогою обміну освітніми ресурсами із використанням комунікаційних каналів.

За умов реалізації лише традиційних форм навчання ситуація була не на стільки однозначною, оскільки більшість учасників освітнього процесу не використовували інформаційні технології саме в навчальних цілях. Значна частина науково-педагогічних і педагогічних працівників не виявляли особливого бажання змінювати або доповнювати загальновідомі й перевірені часом методики навчання. Як результат, нерідко навчання було на кілька кроків позаду інновацій. Однак карантин та запровадження змішаного й дистанційного навчання в закладах освіти внесли радикальні зміни в організацію освітнього процесу з використанням інформаційних технологій. Наразі в навчальних цілях широко використовуються дистанційні курси, вебсторінки й веб-сайти, електронна пошта, форуми, блоги й чати, теле- й відео конференції, віртуальні класні кімнати тощо.

Хоча впровадження дистанційних технологій в навчальний процес в Україні й наштовхується на низку проблем і перешкод, пов'язаних з переважанням традиційних підходів в освіті, її недостатньою динамічністю; зі специфікою використання дистанційних технологій в регіонах, зокрема, нерівномірним доступом до мережі Інтернет й різним матеріальним становищем українських родин, із вмотивованістю, готовністю та здатністю вчителів та учнів, викладачів та студентів використовувати дистанційні технології надання й отримання освітніх послуг. Але використання технологій дистанційного навчання дає широкі можливості поповнити багаж знань, підвищити професійну кваліфікацію, розвинути креативність, сформувати інформаційно-комунікаційну й інформатичну компетентності тощо.

Швидкість розвитку сучасних інформаційних технологій надзвичайно висока. Поруч із ними змінюється й зростає суспільство, що свідчить про те, що кожен громадянин вже зараз потребує самоосвіти для змоги «йти в ногу» із часом та гармонійно почуватися в навколишньому середовищі. І хоча дистанційне навчання не спроможне повністю замінити повноформатну освіту воно здатне забезпечити освітній ріст особистості, вирішити питання безпеки життєдіяльності в умовах пандемії. Крім того, використання інформаційних технологій в організації дистанційного навчання вимагає ретельного відбору й відпрацьовування методик навчання, аналізу пріоритетних чинників, що впливають на ефективність роботи й співпраці учасників освітнього процесу в дистанційному навчальному середовищі, врахування матеріально-технічних можливостей закладів освіти, здобувачів та педагогічних працівників тощо.

Доцільно чітко усвідомлювати, що в сучасному світі дистанційне навчання – це більше вимушена необхідність, аніж вільний вибір громадянського суспільства. Тому варто цінувати ті перспективи, які воно надає: доступ до нетрадиційних джерел інформації, урізноманітнення самостійної роботи, цілковито нові можливості для творчості й самореалізації, розвиток та вдосконалення різних професійних навичок, змогу реалізовувати принципово нові форми й методи навчання із використанням інформаційних технологій тощо. При цьому доречно пам'ятати про взаємозалежність ефективності такого навчання та грамотної організації освітнього процесу за наявності відповідних матеріально-технічних можливостей в учасників освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Semenets D. A., Soia O. M., Tyutyun L. A. Using of electronic educational content in higher education institutions. Фізико-математична освіта. Суми, 2020. Вип. 1 (23). Ч. 2. С. 6–11. URL: https://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/journals/fmo/2020_1-23-part2_Scientific_journal_FMO.pdf
2. Серга О. М., Соя О. М. Використання мобільних технологій навчання математики в закладах загальної середньої освіти. Проблеми вищої математичної освіти: виклики сучасності: матеріали Міжнар. наук.-метод. Інтернет-конф. (м. Вінниця, 01–03 червня 2020 р.). Вінниця, 2020. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/pmovc/pmovc20/paper/view/10493>
3. Соя Олена. Використання навчального контенту онлайн-середовищ у професійній підготовці майбутніх учителів інформатики та математики. Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 5–6 грудня 2019 р.). Суми, 2019. Ч. 2. С. 156–158.
4. Тютюн Л. А. Соя О. М. Забезпечення E-learning за допомогою персонального сайту викладача. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи: зб. наук. праць II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. з нагоди святкування 30-річчя кафедри інформатики та методики її навчання (м. Тернопіль, 8–9 листоп. 2018 р.). Тернопіль, 2018. С. 247–249. URL: <http://conf.fizmat.tnpu.edu.ua/media/archive/2018.pdf>